১। <u>মানৱ অধিকাৰ জন্মগত</u>:

মানৱ অধিকাৰ প্ৰকৃতিপ্ৰদত্ত অধিকাৰ যিয়ে প্ৰত্যেক ব্যক্তিয়ে জন্মসূত্ৰে এই অধিকাৰৰ গৰাকী হয়। মানৱ অধিকাৰ কোনো ৰাষ্ট্ৰ বা আইনৰ দ্বাৰা লাভ কৰা অধিকাৰ নহয়। যিহেতু মানৱ অধিকাৰ স্বতন্ত্ৰ প্ৰকৃতিৰ। জন্মগতভাৱে লাভ কৰা হেতুকে জাতি, ধৰ্ম, বৰ্ণ, লিংগ, ভাষাৰ ভিত্তিত বৈষম্যৰ সৃষ্টি কৰিব নোৱাৰে আৰু এই অধিকাৰ ভোগৰ পৰা ব্যক্তিক বঞ্চিত কৰিব পৰা নাযায়। জন্মতে সকলো সমান। সেয়ে সকলো মানুহৰে সমান অংশীদাৰী হয়।

২। <u>মানৱ অধিকাৰ হস্তান্তৰবিহীন বা অবিচ্ছিন্ন</u> (HR are inalienable):

মানৱ অধিকাৰক হস্তান্তৰ কৰিব নোৱাৰি। অৰ্থাৎ প্ৰকৃতিপ্ৰদত্ত এই অধিকাৰসমূহ এজনৰ পৰা পৃথক কৰি আন এজনক প্ৰদান কৰিব পৰা নাযায়। ৰাষ্ট্ৰই যিদৰে এই অধিকাৰসমূহ প্ৰদান নকৰে ঠিক সেইদৰে বিচ্ছিন্ন কৰিব পৰাৰ অধিকাৰো নাই। কিয়নো এই সমস্যাৰ [illegible] ভোগ কৰা বস্তু নহয়। জন্মতে লাভ কৰা [illegible] হস্তান্তৰবিহীনভাৱে ভোগ কৰিব পাৰে।

৩। <u>মানৱ অধিকাৰ সাৰ্বজনীন</u> (HR are universal)

মানৱ অধিকাৰসমূহ সাৰ্বজনীন। স্থান, কাল নিৰ্বিশেষে সমাজৰ অংশ হিচাপে প্ৰতিজন ব্যক্তিয়ে এই অধিকাৰসমূহ সমানে ভোগ কৰিব পাৰে। প্ৰাপ্তি নিৰ্বিশেষে বিশ্বৰ প্ৰতিটো কোণৰ প্ৰতিজন ব্যক্তিয়ে এই কেইখন অধিকাৰ বৈষম্যহীনভাৱে ভোগ কৰে। কোনো বিশেষ গোষ্ঠী বা [illegible]

বিশেষ সুৰক্ষাৰ লাগে নকৰে। {The values such as divinity, dignity and equality which form the basis of these rights are inherent in human nature}.

৪। <u>মানৱ অধিকাৰ</u> অলংঘনীয় (HR are inviolable):

মানৱ অধিকাৰ যিহেতু জন্মগত আৰু সাৰ্বজনীন (inherent and universal) সেয়ে ইয়াক লংঘন কৰিব পৰা নাযায়। বিশ্বৰ কোনো শক্তিয়ে এই অধিকাৰ ভোগৰ ক্ষেত্ৰত বাধাৰ সৃষ্টি কৰিব নোৱাৰে। কোনো ৰাষ্ট্ৰই বা কৰ্তৃত্বশীল গোষ্ঠীয়ে এই অধিকাৰসমূহ পৰিত্যাগ, সীমাবদ্ধ বা উলংঘন কৰিব নোৱাৰে বা বাধ্য-বাধকতা আনিব নোৱাৰে। These rights belong to a person simply because he is a human being. As such human rights have similarities to moral rights.

৫। <u>আন্তৰ্জাতিকভাৱে</u> স্বীকৃতি (HR are internationally recognised)

মানৱ অধিকাৰ মানৱ সভ্যতাৰ সমানেই

তুৰালি যদিও ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ চনদ, "সাৰ্বজনীন মানৱ অধিকাৰ ঘোষণাপত্ৰ (1948) (Universal Declaration of HR, 1948) ৰ জৰিয়তে এই অধিকাৰসমূহক আন্তৰ্জাতিক স্বীকৃতি প্ৰদান কৰা হৈছে। ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ সদস্যপ্ৰাপ্ত ৰাষ্ট্ৰসমূহে মানৱ অধিকাৰ প্ৰতি শ্ৰদ্ধা আৰু মূল্যদানৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰতিশ্ৰুতিবদ্ধ অন্যহাতে, ইউৰোপৰ মানৱ অধিকাৰ সন্মিলন, 1950, আমেৰিকাৰ মানৱ অধিকাৰ সন্মিলন আদি আঞ্চলিক সন্মিলনেও মানৱ অধিকাৰক আন্তৰ্জাতিক স্বীকৃতি দিয়াত গুৰুত্ব প্ৰদান কৰি আহিছে। যোমেহে বৰ্তমান মানৱ অধিকাৰ কেৱল এখন ৰাষ্ট্ৰতে সীমাবদ্ধ নাথাকি আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয়তা লাভ কৰিছে। মানৱ অধিকাৰে ৰাষ্ট্ৰৰ চাৰিসীমা অতিক্ৰমী আন্তৰ্জাতিক সম্প্ৰদায়ৰ সমূহীয়া আদৰ্শলৈ সম্প্ৰসাৰিত হৈছে

ঙ। চৰম নহয় (HR are never absolute)

মানৱ অধিকাৰ সাৰ্বজনীনভাৱে স্বীকৃত আৰু অপৰিহাৰ্য অধিকাৰ। মানুহ সামাজিক প্ৰাণী আৰু মানুহে নাগৰিক সমাজতহে বসবাস কৰে। গতিকে স্বাধীনতা আৰু অধিকাৰসমূহ ভোগৰ ক্ষেত্ৰত কিছুমান বাধ্যবাধকতা মানি চলিব লগা হয়। যাতে ব্যক্তিৰ মৰ্যাদা, মূল্য

সুমিলিত হয় আৰু মানৱ অধিকাৰসমূহ খৰ্ব কৰা নহয়। মানৱ অধিকাৰ খৰ্বকাৰী ব্যক্তিক শাস্তি দিয়াৰ ব্যৱস্থা ~~আছে~~ । যেহেতু এই অধিকাৰসমূহ ভোগৰ ক্ষেত্ৰত কিছু হ'লেও বাধা নিষেধ আৰোপ কৰা হয় অৰ্থাৎ ই সম্পূৰ্ণ চৰম নহয়।

মানৱ অধিকাৰ হৈছে প্ৰত্যেক ব্যক্তিৰ অধিকাৰ আৰু প্ৰত্যেক ব্যক্তিৰ মাজত নিহিত হৈ থকা মানৱতাৰ বাবে সকলোৱে ইয়াক সমানে ভোগ কৰিব পাৰে। এনে অধিকাৰ ভোগৰ ক্ষেত্ৰত কোনো বৈষম্য নাথাকে এই অধিকাৰ প্ৰত্যক্ষ বা পৰোক্ষভাৱে প্ৰাকৃতিক আইনৰ দ্বাৰা অৰ্জন কৰা হৈছে গতিকে ইয়াৰ একমাত্ৰ উৎস হৈছে মানৱীয় প্ৰকৃতি। বৰ্তমান সময়ত আইন প্ৰণয়নৰ দ্বাৰা ৰাষ্ট্ৰ বিশেষে মানৱ অধিকাৰক বৈধ ৰূপ দান কৰাৰ চেষ্টা কৰি আহিছে আৰু মানৱ অধিকাৰে এটা বৈধ চৰিত্ৰ লাভ ~~কৰিছে~~। কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে।